

Sammen med den Frenstilling, jeg gav deraf. Maaſke vil man ſige, at Stiftelserne have tilſneget ſig deres Eiendomme; det maa i alt Fald være Meningen, hvis det høitærede Medlem vedkjender ſig, hvad han før udtalte. Det er allerede tidligere ſagt, at Stiftelsernes Midler, ſom hidrørende fra den absolute Konge, ogſaa maa kunne fordres tilbagegionne af ham eller af Statsmagten; men derimod tror jeg ikke, det før er blevet ſagt, at Midlerne ere blevne underfundigt fratogte den absolute Konge. Det Skridt, ſom man her fra en vis Side paatænker at gjøre, vil være det første Skridt paa en lang Vej; thi hvorfor ikke, under Paaberaabſe af de ſamme Beſtemmelſer i Kongeloven, ſom paaberaabes her, inddrage i Statskaſſen en Mangfoldighed af Godſer, der til forſkjellige Lieder ere blevne bortſkjentede af de absolute Konger? Vil man en ſaadan Fortolkning af Kongeloven ſom den, det ærede Medlem vil, maa man aabenbart ogſaa være berettiget til at gjøre den gjældende med Henſyn til en Mængde Eiendomme, ſom findes i privat Beſiddelſe. — Jeg ſkal derefter tillade mig at fremdrage, hvad der blev ſagt af det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgkreds. Jeg erindrer ikke nøjagtigt hans Udtryk, men jeg tror ikke, jeg tager meget feil, naar jeg ſiger, at de ſaldt omtrent, ſom jeg nu ſkal udtale. Han fremhævede en Del af de til Spørgsmaalet henhørende Aktstykker og da navnlig en Paſjus i et af dem, hvori det hedder, at ſaadanne Værdier, ſom ere frembragte ved Underſaatternes Sved, ogſaa tilhøre Underſaatterne, og at det derfor vilde være urigtigt at ſtemme ſig imod berettigede Fordringer, hvor man ſtod overfor ſaadanne forældede Inſtitutioner. Hvad der var fremkommet ved Underſaatternes Sved, mente det ærede Medlem ogſaa burde tilfalde diſſe Underſaatter, men iøvrigt indlod det ærede Medlem ſig ikke paa Spørgsmaalet om diſſe Stiftelſers Eiendomsret, eller om det, ſom i Overensſtemmelſe med de dagjældende Love var tilſikret dem. Det ærede Medlem ſkulde nu virkelig i høiere Grad, end han maaſke har gjort, gjøre ſig bekendt med de politiffe Strømninger, ſom have gjort ſig gjældende hos os, og ſom vi ved en tidligere Sags Behandling have haft Leilighed til at komme ind paa, thi han vilde da have ſet, at den Argumentation, den Beviſførelſe, han gjør gjældende mod diſſe Stiftelſer, netop er den ſelvsamme, der fra ſocialiſtiſt Side anføres for at godtgjøre, at Gaardmændene ſlet ingen Ret have til at beſidde den Jord, hvoraf de for Tiden nyde godt. Det er akkurat den ſamme Tale om det Urigtige i at ſtemme ſig mod berettigede Fordringer og om, at den vedkommande Eier af Gaarden ikke bør tilægge ſig, hvad der fremkommer ved Husmænds og Tjenestefarlæs Sved, men at Retfærdigheden kræver, at den forældede Eiendomsinſtitution hæves, og en ny Fordeling ſunder Sted, hvorefter Tjenestefarlæn og Husmanden i langt høiere Grad end

nu kunne faae Del i det Udbytte, ſom den Bedrift, der føres ved Samvirken af Eieren og de Perſoner, ſom ere i hans Tjenefte, kaſter af ſig. Det ſiges nu imidlertid, at Maaden, hvorpaa man ſkal træde op imod diſſe fordærvelige Eiendomme, netop er at indkomme dem paa et Punkt ſom dette og ikke at bryde ſig om Sligt ſom Eiendomsret. Her maa man — mener man fremdeles — have Ret til at ſige: Diſſe Midler maa man kunne betragte og behandle ſom Statens Midler, og man bør ikke, ſom man har udtrykt ſig, ſtemme ſig imod Tidens berettigede Fordringer i et Spørgsmaal ſom dette. Det er netop Grundforſkjellen mellem min Opfattelſe og det ærede Medlems Opfattelſe, thi jeg tror netop, at man, naar man ſlipper det nedarbejdede, i Lovgivningen faſtſlaaede Begreb om Eiendomsret, er ude paa det vilde Hav og ikke kan afværge Konſequenterne. Det er da lige ſaa berettiget at ſige, at Gaardmanden ſkal afgive ſin Jord til Husmanden, thi ſaa snart man kommer bort fra Beſtemmelſen i Grundlovens § 82 om Eiendommens Utrænkelighed — i den Henſeende er der ikke nogen Tvivl om, at en juridiſk Perſon, en Stiftelſe, har fuldkommen ligesaa god Eiendomsret til, hvad den beſidder, ſom en privat Perſon — er det ligesaa umuligt at afviſe Berettigelſen af en Argumentation ſom den, der er fremført fra Socialiſternes Side, ſom af den, jeg nu har haft Leilighed til at omtale. Navnlig forſtaar jeg ikke, hvorledes man kan ſige, at det er henſigtsmæssigt at bemægtige ſig offenlige Stiftelſers Eiendom, eller blandt Statens Midler at overføre Noget, der hidtil har været under privat Raadighed. Naar man har givet dette Exempel, kan man være ſikker paa, at det vil blive optaget; det vilde forekomme mig høiſt beſynderligt, om det ikke ſkulde blive fulgt af Andre. Derſom der er Noget, ſom ſtaar faſt i det politiffe Liv, er det dette, at det, naar Løſenet først er givet, naar der først er et Præcedents tilſtede — jeg er her nødsaget til at bruge et fremmed Ord, fordi det danſke Sprog ikke har noget tilsvarende Ord — er langt lettere at forſætte paa denne Vej.

Formanden: Folkethingsmanden for Aarhus Amts 1ſte Valgkreds har Ordet for en kort perſonlig Bemærkning.

Winther: Det er kun i Anledning af den Maade, hvorpaa det ærede Medlem har miſforſtaaet mine Udtalelſer, at jeg vil gjøre en Bemærkning. Det ærede Medlem har ikke ret hørt, af hvad Grund jeg anførte Kongelovens Art. 26. Jeg anførte den kun ſom Beviſ for, at det i ſelve Kongeloven var antydet, at Gaver af Konger ikke havde Gylldighed ud over deres Levetid. Der var endog Tilfælde, hvori Kongens Eftermand var pligtig til at kræve dem tilbage. Jeg har aldeles ikke anvendt dette paa det her omtalte Tilfælde,